

Posudek vedoucího na bakalářskou práci sl. Jany Hejdové „Vztahy Číny a tureckého kaganátu“

Autorka se ve své práci věnuje problematice diplomatických a vojenských vztahů mezi Čínou a tureckým kaganátem mezi šestým a osmým stoletím n. l., tedy na sklonku období severních dynastií a za vlády dynastií Sui (581-618) a Tang (618-906), které opět sjednotily Čínu a přivedly ji na vrchol její politické moci a územního rozsahu. Jde o problematiku pro čínské dějiny daného období klíčovou, protože turecký kaganát představoval nejmocnějšího a nejnebezpečnějšího partnera a soupeře zmíněných císařských dynastií a čínská zahraniční politika se v uvedené periodě odvíjela právě především od vztahů k druhé z velkých stepních říší.

Pro pochopení významu vztahu Číny se stepí v období Sui a Tang je nezbytné tyto zařadit do širšího kontextu a historického vývoje vztahů mezi Čínou a kočovnými etniky. Z tohoto důvodu autorka v první kapitole ústřední části práce podává stručný přehled vztahů mezi útvary na území Číny a stepními populacemi od druhého tisíciletí př. n. l. po dobu vzniku kočovnických útvarů v severní Číně v období rozdrobenosti po pádu dynastie Han (206 př. n. l. – 220 n. l.). Tento přehled je pochopitelně založen na sekundární literatuře západní provenience, kterou se autorce podařilo dobře zvládnout a její popis vývoje v daném období je přehledný a poměrně výstižný.

V dalších částech práce slečna Hejdová přechází k výkladu o politické situaci v Číně ve druhé polovině šestého a první polovině sedmého století a popisuje znovusjednocení Číny dynastiemi Sui a Tang a vládu prvních dvou císařů dynastie Tang, přičemž expanzivní politika druhého z nich, Taizonga, znamenala zásadní změnu v charakteru vztahů Číny a tureckého kaganátu.

V následujícím oddílu autorka podává výklad o legendárním původu Turků, ustavení tureckého kaganátu a o jeho vnitřní struktuře, který je možno považovat za velmi zdařilý.

Stěžejní část práce potom tvoří popis složitých a proměnlivých vztahů Číny a tureckého kaganátu – či v této době spíše dvou kaganátů, východního a západního – od počátku sedmého století do definitivního zániku východního tureckého kaganátu v první polovině osmého století.

Autorce se podařilo zhostit se značně obtížného úkolu – ztíženého tím, že (jak také v práci uvádí) jde o období, kterému ve srovnání s jinými periodami vztahů Číny a stepi není věnována patřičná pozornost – velmi úspěšně. Průběžně se jí daří se velmi dobře orientovat ve

složitých peripetiích vnitřních bojů v rámci kaganátu, které Číňanům poskytovaly prostor pro diplomatické manévrování či případné vojenské zásahy. Podařilo se jí tak postihnout základní mechanismy a dynamiku vývoje, přičemž správně upozorňuje, že v tomto ohledu hrál klíčovou roli nástupnický systém Turků, který byl zdrojem značné nestability a umožňoval čínské vměšování do záležitostí kaganátu. Správně také ukazuje, že v obdobích, kdy byla převaha na straně Turků, těm – na rozdíl od některých jiných kočovných etnik – nešlo o ovládnutí Číny, nýbrž o získání čínského zboží, jehož rozdělování upevňovalo moc kaganů a bylo tak zdrojem vnitřní stability kaganátu.

Práce pracuje s uspokojivě obsáhlou západní literaturou, s níž se autorka velmi dobře obeznámila. Za největší klad práce je ovšem třeba považovat hojné využití primárních pramenů, především dynastické kroniky *Jiu Tangshu* a Sima Guangových obecných dějin *Zizhi tongjian*. Jde o texty psané stylem, jehož znalost nepatří k běžné výbavě studentů sinologie obecně, natož studentů bakalářského studia. Práce s těmito obtížnými prameny se autorka zhostila se ctí, jak co se týče překladů, tak interpretace. V překladech se sice občas vyskytnou nepřesnosti, ty však nemají vliv na interpretaci a celkově nesnižují vysokou kvalitu práce.

Autorčinu dobrou orientaci ve složitém tématu také ukazuje přehlednost výkladu a kultivovaný jazyk, jímž je práce napsána.

Celkově bakalářskou práci Jany Hejdové považuji za plně splňující a v některých ohledech, hlavně co se týče práce s původními prameny, i převyšující požadavky kladené na práci bakalářskou a navrhuji její hodnocení nejvyšší známkou klasifikační stupnice.

V Praze dne 10. 9. 2012

Mgr. Jakub Maršálek Ph.D.